

विद्रुपान्त (2. विद्रुप + अन्त *Auge*) 1) adj. (f. ई) *unförmliche Augen habend* Pār. Grh. 3, 6. R. 3, 23, 16. 5, 12, 35. Kumāras. 5, 72. °तर R. 6, 76, 43. — 2) m. N. pr. gaṇa शिवादि zu P. 4, 1, 112. pl. *die Nachkommen des Vir. Saṃsk. K. 184, a, 2. a)* ein best. göttliches Wesen Çāṅkh. Grh. 4, 9, 6, 6. Bein. Çiva's AK. 1, 1, 28. Trik. 1, 1, 47. H. 197. HALĀJ. 1, 13. Nṛs. Tāp. Up. in Ind. St. 9, 84 (vgl. 23. 38). MBh. 1, 569. 7970. 3, 15801. 12, 7551. 13, 6727. 14, 200. HARIV. 14842. 13419. R. 7, 23, 4, 45. Kumāras. 6, 21. Spr. 1228. Verz. d. Oxf. H. 148, b, 36. — b) ein Rudra Ġāṭādh. in Verz. d. Oxf. H. 109, a, 36. MBh. 12, 7585. — c) ein Wesen im Gefolge Çiva's HARIV. 14849. 13422. — d) ein Jaksha KATHĀS. 34, 67. Verz. d. Oxf. H. 18, b, 36. fg. — e) ein Dānava MBh. 1, 2533. 2658. HARIV. 12939. 14285. Bhāg. P. 6, 6, 30. — f) ein Rākshasa MBh. 3, 16372. 7, 7905. 12, 6356. R. 3, 7, 6. 5, 12, 12. 41, 2. 29. 80, 3. 83, 1. 6, 12, 20. 73, 30. 76, 43. 7, 3, 35. — g) ein Schlangenfürst Lalit. ed. Calc. 266, 19. 378, 5. BURN. Intr. 167. Lot. de la b. l. 3. ein Lokapāla Vjūtp. 83. — h) Verfasser von VS. 12, 30. — i) Lehrer der Haṭhavidjā Verz. d. B. H. No. 647. (Verz. d. Oxf. H. 233, b, No. 566. WILSON, Sel. Works 1, 214. HALL 16). — k) der Weltelephant des Ostens R. 1, 41, 13. fg. (42, 12 GORR.). R. GORR. 1, 43, 7. — 3) f. ई N. pr. der Schutzgottheit im Geschlecht der Devala Verz. d. Oxf. H. 19, a, 20.

विद्रुपाश्च (2. विद्रुप + अश्च) m. N. pr. eines Fürsten MBh. 13, 5667.

विद्रुपिन् (von 1. विद्रुप) m. *ein best. Thier, = नाक RĀĠAN. im ÇKDr.*

विरेक (von रिच् mit वि) m. 1) *das Purgiren, Laziren* ÇABDAR. im ÇKDr. Suçr. 1, 110, 15. 193, 14. 2, 205, 11. ÇĀṆĠG. Saṃh. 3, 4, 10. Verz. d. B. H. No. 941. Verz. d. Oxf. H. 307, a, 22. 311, b, 20. 337, b, 24. संज्ञात° und दृश° adj. KULL. zu M. 3, 144. — 2) *Lazir* Suçr. 1, 128, 16. 2, 61, 3. — Vgl. शिरो°.

विरेचक (vom caus. von रिच् mit वि) adj. *lazirend* ÇKDr. nach dem VAIDJAKA.

विरेचन (wie eben) 1) adj. *öffnend: सिरामुख°* Suçr. 2, 140, 17. — 2) m. *ein best. Baum, = पीलु RĀĠAN. im ÇKDr.* — 3) n. Dhātup. 29, 4 (als Bed. von रिच्). *das Laziren* ÇABDAR. im ÇKDr. Suçr. 1, 99, 17. 2, 22, 2. 205, 3. Verz. d. Camb. H. 64, 12. fg. Verz. d. B. H. No. 933. 935 (S. 284, XXIII). 958. 963. Verz. d. Oxf. H. 86, b, 18. 304, b, 25. 307, a, 27. ÇĀṆĠG. zu Brh. Ār. Up. S. 22. °द्रव्य *Lazirmittel* Suçr. 1, 135, 18. 132, 3. 160, 7. 14. — Vgl. मूल°.

विरेच्य (wie eben) adj. *zu laziren* Suçr. 1, 60, 17. डविरेच्य 2, 455, 19.

विरेपस् (2. वि + रे°) adj. *fehlerlos, tadellos* UĠĠVAL. zu UṇĀDIS. 4, 189.

विरेप m. *Fluss* DHANĀĠĠAJA im ÇKDr.

विरोक (von 1. रुच् mit वि) 1) m. *das Erglänzen, Leuchten: उषसः RV. 3, 5, 2. Lichtstrahl H. 100. HALĀJ. 1, 39. — 2) m. n. Höhlung, Loch* Trik. 1, 2, 1. नासा° *Nasenloch* Çiç. 3, 54. — Vgl. 1. रोक.

विरोकिन् (von विरोक) adj. *leuchtend: (मरुतः) विरोकिणः सूर्यस्येव रूपस्य RV. 5, 35, 3. 10, 78, 3.*

विरोग (2. वि + रोग) adj. *gesund* HARIV. 7672.

विरोचन (von 1. रुच् mit वि simpl. und caus.) 1) adj. *erleuchtend, erhellend: सूर्यात्सर्वलोकाविरोचनात् MBh. 12, 13338. — 2) m. a) die Sonne, der Sonnengott AK. 1, 1, 2, 31. 3, 4, 18, 111. H. 97. an. 4, 189. MED. n.*

207. HĀR. 11. HALĀJ. 1, 36. MBh. 3, 193. 5, 4920. RĀĠA-TAR. 6, 107. als Beiw. Viṣṇu's zwischen रवि und सूर्य MBh. 13, 7043. त्रयस्वामि° wohl *ein Heiligthum des Sonnengottes* RĀĠA-TAR. 5, 448. — b) *der Mond* AK. 3, 4, 18, 111. H. an. MED. MBh. 9, 2025. — c) *Feuer* AK. H. 1097. H. an. MED. — d) Bez. verschiedener Pflanzen: = रोहितक, श्यानाकप्रभेद und घृतकरञ्ज RĀĠAN. im ÇKDr. — e) N. pr. eines Asura, eines Sohnes des Prahrāda (Prahāda), Vaters des Bali und der Mantharā (Dirghagihvā) Trik. 2, 8, 24 (°सुत). H. an. MED. AV. 8, 10, 22. TBr. 1, 5, 9, 1. KūāND. Up. 8, 7, 2. MBh. 1, 2527. fg. 2, 2315. 3, 1185. fgg. 12, 3660. 6146. 8154. 8262. 12943. HARIV. 189. 379. 2286. 2432. 12461. 13013. 13019. 13182. 13214. 13480. fgg. R. 1, 27, 19 (28, 18 GORR.). 6, 36, 104. KAP. 4, 17. KATHĀS. 47, 17. VP. 147. Bhāg. P. 5, 24, 18. 6, 18, 15. 8, 10, 20. 13, 12. Verz. d. Oxf. H. 78, b, 16. — 3) f. श्री N. pr. a) einer der Mütter im Gefolge Skanda's MBh. 9, 2648. — b) der Gattin Tva-shṭar's und Mutter Viragā's Bhāg. P. 5, 13, 13. — Vgl. डविरोचन, वैरोचन, वैरोचनि.

विरोचिष्णु (von 1. रुच् mit वि) adj. *glänzend, leuchtend: स्यातिम् M. 1, 77.*

विरोद्ध (von 2. रुध् mit वि) nom. ag. *Kämpfer: राजाविरोद्धा ein König, der nicht kämpft, Spr. 1270, v. 1; vgl. noch MBh. 2, 1958.*

विरोद्धव्य (wie eben) adj. *mit dem man sich in Streit einlassen muss, — darf: बह्वो न विरोद्धव्या दुर्ज्ञया हि मरुतानाः Spr. 1934. impers.: विरोद्धव्यं न चास्मत्पक्षेण श्रुतशर्मणा KATHĀS. 45, 164.*

विरोध (wie eben) m. 1) *feindseliges Auftreten, Feindseligkeit, Zwist, Hader, Streit* AK. 1, 1, 2, 25. 3, 4, 22, 154. H. 730. उत्तरोत्तराक्यं तु विरोध इति संज्ञितः BHAR. NĀṬJAC. 19, 92. 65. अनुरोधाविरोधाभ्याम् MBh. 12, 9980. विरोधाप्यं zum Streite 1, 2502. 4, 1588. HARIV. 3271. Spr. 3185. VARĀH. Brh. S. 8, 51 (pl.). को विरोधः wozu nützt das Streiten PRAB. 22, 19. अन्तर° 86, 19 (Gegens. साहित्य). पूर्व° PAṆĀT. 148, 10. विरोधं नाधिगच्छति Spr. 4354. विद्यान्त UTARAR. 107, 17 (146, 1). °शन DAÇAR. 1, 42. नैसर्गिकाऽप्युत्समज्ञे विरोधः RAGH. 6, 46. देवानां दैत्यानां च HARIV. 238. पादवानाम् mit 3266. विरोधो वा स्नेहो वापीह देहिनाम् KATHĀS. 23, 30. कुरुपाण्डवानां तीव्रो विरोधः Spr. (II) 1406. VARĀH. Brh. S. 47, 13. Bhāg. P. 4, 13, 44. ततस्तयोर्मिथस्तत्र विरोधः समजायत MBh. 1, 3285. तेषां विरोधो ऽन्योऽन्यमुद्यौ RĀĠA-TAR. 4, 687. विरोधं जनयामास तयोः R. 1, 73, 15. विरोधे तु मरुद्युद्धमवत् 16 (77, 19 GORR.). विरोधः स्याद्यथा ताभ्यामन्योऽन्येन MBh. 1, 7699. इष्टमित्रैः VARĀH. Brh. S. 89, 11. विरोधे देवदानवैः zwischen den Göttern und den Dānava MBh. 9, 2949. धात्रा ज्येष्ठेन — विरोधं गनुर्महति HARIV. 7383. न विरोधो बलवता तमो रावण तेन ते R. 1, 1, 49 (53 GORR.). Spr. 1950. मित्रैः सह विरोधं च प्राप्नुते MBh. 3, 1046. 13080. MRĀĠĠ. 98, 14. क्वा विरोधं विषयस्थितानाम् (राजा) Spr. (II) 1760. विरोधं कुरुते चान्या दंपत्योः verwickelt sie in Streit MĀRK. P. 51, 29. Spr. (II) 1760 (die Uebersetzung demnach zu verbessern). PAṆĀT. 91, 8. अकारणविरोधं च वयं तावन्न कुर्महे einen Streit beginnen KATHĀS. 45, 166. अन्योऽन्यं न कर्तव्यो विरोधः 50, 114. यदुभिः HARIV. 8024. R. 6, 11, 14. यतिभिः सह HARIV. 15648. RĀĠA-TAR. 6, 126. PAṆĀT. 162, 14. ब्राह्मण° Streit mit MBh. 13, 2108. 2162. RAGH. 10, 13. Spr. (II) 316. 2224. (I) 2147. KATHĀS. 43, 147. 49, 66. Bhāg. P. 7, 5, 47. पितापुत्र° zwischen Vater und Sohn JĀĠN. 2, 239. MBh. 13, 2878.